

Katso
Kuuntele
Yhdistä

Kansalaistaito

Kuvat: Joonas Brandt

Henkinen tuki evakuointitilanteissa

Suuronnettomuustilanteen akuutin vaiheen koordinointi

Punainen Risti
Röda Korset

Paikan päällä tapahtuvien pelastustöiden strateginen rinnastaminen:

Etsintä- ja pelastustyöt (palokunta)
Lääkinnällinen ensihoito (sairaankuljetus, ensihoito)
Psykososiaalinen tuki
Poliisitoiminta
Tekninen tuki, logistiikka, hyötypalvelut, kuljetuspalvelut
Rikostekninen tutkinta ja oikeuslääketieteellinen tutkinta, vainajien kuljetus,
Media ja julkisuus

Sairaalaan toimitetut (punaiset/keltaiset)

Lääkinnällinen hoito
Henkinen ensiapu
Akuuttien stressioireiden
etsiminen
Vammutumiseen liittyvät
Psykologiset ongelmat

Lievästi/ei loukkaan- tuneet (vihreät)

Henkinen ensiapu
Erilaisiin tarpeisiin vas-
taaminen (käytännön
asiat)
Akuuttien stressioireiden
tunnistaminen

Kadonneet/paikalta poistuneet henkilöt

Etsintä ja uhrien tunnis-
taminen
Kommunikaatio (puhelin,
media)
Mahdollisten fyysisten ja
psykosos, tarpeiden kart.

Menehtyneet (mustat)

Vainajien kunnioittaminen
Kulttuurin ja uskonnon
huomioiminen
Vainajien kuljettaminen ja
käsittely, tunnistaminen
Vierailu, Valokuvaaminen,
Hautajaisjärjestelyt

Sairaalaan kuljetettujen omaiset

Lievästi/ei loukkaantu- neiden omaiset

Tukitoimet ja toimintatavat suuronnettomuuden akuutissa vaiheessa *selviytyneet, todistajat, omaiset, ystävät, muut asianosaiset*

Psykososiaalinen tuki, käytännön tuen varmistaminen uhrille,
Tiedon käsittely; kirjaaminen, koonti, käsittely, oikeellisuuden tarkistaminen
Kadonneiden henkilöiden etsintä ja uhrien tunnistaminen,
Yhteydenpito ja tiedonvälittäminen uhreille, viranomaisille ja medialle,
Henkinen, sosiaalinen, uskonnollinen, kulttuurisidonnainen tuki,
Psyykkisten reaktioiden ja posttraumaattisen stressin seulonta,
Psykososiaalisen tuen kirjaaminen (dokumentointi)
Valmistautuminen seuraavaan vaiheeseen siirtymiseen

Menehtynei- den henki- löiden omaiset

Ammattilais- et ja muut auttajat

Lähde:
Suuronnettomuusopas, 2015

Psykososiaalisen tuen aikajana

Akuutti vaihe

0-3 vrk

- Ensihoito ja akuutti lääketieteellinen hoito
- Uhrien tunnistaminen
- Akuutti kriisityö ja akuutti sosiaalityö
- Psykososiaalisen tuen luokittelu > altistuneiden kartoittaminen ja avun tarjoaminen ja organisointi
 - Henkinen ensiapu
 - Puhelinapu (kunta, järjestöt)
 - Verkoauttaminen (järjestöt)
 - Psykoedukaatio
 - Infotilaisuudet
 - Kriisi-istunnot/purkutilaisuudet
 - Ohjeistusten laatiminen
 - Tiedottaminen/media
 - Etsivä- ja seulova työ > jatkotukeen ohjaus
 - Suruhartaudet (uskonnolliset yhteisöt)
- Jälkituen suunnitelman laatiminen
- Rikosuhripalveluiden tuki saatavilla
- Esitutkinta alkaa
 - Poliisin tiedonanto- ja muut velvollisuudet
 - Suojelutoimenpiteiden arviointi
- Avustajan ja tukihenkilön hankkiminen
- Konsulipalvelut ja mahdollinen kotiuttaminen rajat ylittävissä tilanteissa
- Terrorismin uhrien EU-yhteyspisteet auttavat rajat ylittävissä tilanteissa

Lyhyt aikaväli (mid-term)

- Vammojen hoito/kuntoutus alkaa
- Menehtyneiden hautaaminen (uskonnolliset yhteisöt)
- Viivästyneiden traumaoireiden tunnistus/PTSD seulonta
- Akuutti kriisityö ja sosiaalityö jatkuvat
- Jälkituen suunnitelma tarkentuu
- Rikosuhripalveluiden tuki saatavilla
- Korvaus- ja rangaistusvaatimusten esittäminen
- Mahdolliset oikeudenkäynnit ja niihin valmistautuminen
- Vakuutuskorvausten hakeminen
- Terrorismin uhrien EU-yhteyspisteet auttavat rajat ylittävissä tilanteissa

Pitkä aikaväli (long-term) 1-3 kk > 2-5 vuotta

- Vammojen hoito/kuntoutus jatkuu
- Vertaistuki-/sururyhmät
- Kriisi- ja traumaterapiat
- Rikosuhripalveluiden tuki saatavilla
- Rikosvahinko-/vahingonkorvausten maksaminen
- Vakuutuskorvausten maksaminen
- Terrorismin uhrien EU- yhteyspisteet auttavat rajat ylittävissä tilanteissa

Lähde: Oikeusministeriö, Terrorismin uhrien tiedonsaantitarpeisiin varautuminen 2021

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162928/OM_2021_6_ML.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Onnettomuuksien erityispiirteitä

- **MS Estonia 1994** = Laivalla 989 henkilöä, vain muutama prosentti matkustajista selvisi, monia kansallisuuksia
- Perustarpeet: Lämpö, suoja, ruoka, juoma
- Henkinen ensiapu
 - Pelastuneet
 - Auttava puhelin – kansalaiset 10 vrk/24/7
 - Psykoedukaatio – ohjeistusta kouluille, laivamatkustajille (8 000 kpl)
- Kriisi-apua laivojen henkilöstölle, menehtyneiden perheille
- Tuettiin Viron kriisiapua
- **MS Costa Concordia 2012** = Suurin osa matkustajista muun maan kuin Italian kansalaisia, monia eri kansallisuuksia, yli 4000 matkustajaa ja miehistön jäsentä, suurin osa loukkaantumattomia, 34 menehtyi.
 - Perustarpeet: Suoja, ruoka ja juoma
 - Henkinen ensiapu
 - Pääpaino majoitus- ja matkajärjestelyissä
 - Hotellimajoitusten koordinointi
 - Lentokenttäpalvelut

Participants	4,252 ^[1] (3,206 passengers; 1,023 crew and personnel) ^[2]
Deaths	34 (27 passengers, 5 crew, 2 salvage members)
Non-fatal injuries	64

MS Estonia

Nationalities	Deaths	Survivors	Total
 Sweden	501	51	552
 Estonia	285	62	347
 Latvia	23	6	29
 Russia	11	4	15
 Finland	10	3	13
 Norway	6	3	9
 Germany	5	3	8
 Denmark	5	1	6
 Lithuania	3	1	4
 Morocco	2	0	2
 Netherlands	1	1	2
 Ukraine	1	1	2
 United Kingdom	1	1	2
 Belarus	1	0	1
 Canada	1	0	1
 France	1	0	1
 Nigeria	1	0	1
Total	852	137	989

MS Costa Concordia

Passenger nationality	
Nationality	Passengers
 Italy	989
 Germany	569
 France	462
 Philippines	296
 India ^[71]	202
 Spain	177
 Indonesia	170
 United States	126–129
 Croatia	127
 Russia	111
 Austria	74
 Switzerland ^[211]	69
 Brazil ^[212]	57
 Ukraine ^[213]	45
 Japan	43
 Netherlands ^[214]	42
 United Kingdom	37
 South Korea ^[215]	34
 Hong Kong	26
 Australia ^[216]	21
 Argentina ^[211]	17–18
 Taiwan	13
 Canada ^[217]	12
 China	12

Oletko valmis? -kysymykset

– Tilannekuvan muodostaminen ja oma rooli

UHRIT	PAIKKA	TOIMINTA	AVUNANTAJAT
• Millaisiin eri ihmisryhmiin tilanne vaikuttaa? Laatikaa lista ryhmistä. • Missä nämä ihmiset ovat ja mitä yhteistä heillä on? • Mitkä ihmisryhmät ovat erityisen haavoittuvaisia ja tarvitsevat tukea? • Miten autatte heitä?	• Missä ihmisryhmät, joita tilanne koskettaa, ovat? • Miten pelastus- ja tukitoimet tulisi koordinoita eri paikoissa? • Millaisiin psykososiaalisiin toimiin tulisi valmistautua onnettomuuden ensimmäisinä päivinä? Miten nämä toimet järjestetään? • Mitä suojelutoimia tulisi ottaa huomioon?	• Miten tilanne on vaikuttanut/vaikuttaa eri ihmisryhmiin? • Millaisia asioita/tuntoja odotatte ihmisten jakavan kanssanne? • Millaisiin psykososiaalisiin toimiin tulisi valmistautua onnettomuuden ensimmäisinä päivinä? • Mitä suojelutoimia tulisi ottaa huomioon? • Missä näihin toimiin ryhdyttäisiin?	• Laatikaa lista viranomaisista, joiden kanssa teette yhteistyötä mielenterveyden tuen ja henkisen tuen tarjoamiseen liittyen. • Mitä kansalaistoimijoita ja organisaatioita voisitte pyytää mukaan tarjoamaan mielenterveyden tukea ja henkistä tukea osana operaatiota?

TYÖNTEKIJÄT JA VAPAAEHTOISET

- Listatkaa stressitekijöitä, joita Punaisen Ristin ryhmät ja muut avustustoimijat saattavat kohdata ensimmäisen 48 tunnin aikana.
- Listatkaa stressitekijöitä, joita Punaisen Ristin vapaaehtoiset saattavat kohdata kaksi viikkoa tapahtuneen jälkeen.
- Miten vapaaehtoisten stressitekijöitä voi lieventää?

Kuva: Joonas Brandt

Suojelun tarve kasvaa isoissa onnettomuuksissa

Väkivallan lisääntymisen taustalla on useita tekijöitä, joista yleisimpiä ovat muun muassa:

- turvajärjestelmien luhistuminen (esimerkkejä: poliisi, pelastusala, paikalliset viranomaiset, paikalliset suojelupalvelut ja -laitokset, armeija ja puolustusvoimat)
- turvattomat ympäristöt sekä ympäristöt, joissa liikkuu paljon ihmisiä
- stressaavat olosuhteet
- erkaantuminen muista perheenjäsenistä
- sukupuoleen ja ikään perustuva epätasa-arvo ja syrjintä
- sosiaalinen eristäytyneisyys ja syrjäytyminen
- alkoholin ja muiden päihteiden haitallinen käyttö
- tuloerot
- olemassa olevat väkivaltatekijät kuten lähisuhdeväkivalta ja lapsen hyväksikäyttö
- vallan väärinkäyttö.

Kuva: Pixabay

Ihminen ajautuu kriisiin, jos:

- hän menettää tärkeät voimavaransa
- tärkeät voimavarat ovat uhattuina
- hän ei kykene hankkimaan tärkeitä voimavaroja yrityksistään huolimatta.

Huomioi myös:

- Voimavarojen hankkiminen ja ylläpito edellyttää itsessään voimavaroja.
- Tarve hankkia uusia voimavaroja on suurempi, jos yksilö on menettänyt voimavarojaan.
- Yksilö, jolla on vähäiset voimavarat, saattaa tuntea olonsa uhatuksi ja olla puolustuskannalla.

Kuva: Joonas Brandt

Menetyksiä on monenlaisia

- **Aineellinen menetys:** omaisuuden menetys
- **Fyysinen menetys:** fyysinen terveyden, motoristen taitojen tai raajan tai muun ruumin osan menetys (onnettomuus tai tauti)
- **Psykologinen menetys:** itsetunnon, itsevarmuuden ja luottamuksen tai hallinnan tunteen menetys
- **Kognitiivinen menetys:** muistin, kielitaidon tai visuaalisten ja avaruudellisten kykyjen menetys
- **Sosiaalinen menetys:** tukiverkoston, kokoontumisvapauden tai merkityksellisten ihmissuhteiden menetys
- **Ihmisen menetys:** läheisen tai ihmisen elämässä muuten läsnä olevan henkilön kuolema
- **Hengellinen menetys:** uskon, vakaumuksen, toivon tai arvojen menetys
- **Taloudellinen menetys:** työpaikan ja elinkeinon menetys tai säästöjen tai tulon menetys.

Kuva: Joonas Brandt

Normaalit reaktiot kriittisten äkkitilanteiden yhteydessä

Sokkivaihe ilmenee

- **Mielen reaktioina**

- tiedon prosessoinnin muuttuminen (epätodellinen olo)
- käsitys ajasta muuttuu
- "supermuisti"
- tunteiden puuttuminen

- **Kehon reaktioina**

- fyysisiä voimia on tavallista enemmän
- kuuma, kylmä, nälkä eivät tunnu

- **Välitöntä vaaraa koskevissa asioissa toiminta on yleensä harkitsevaa, viileää ja tehokasta**

- muiden asioiden suhteen saattaa esiintyä ponnettomuutta ja ajattelun aaltoilua, helppojaakin päätöksiä on vaikea tehdä

- **Epätarkoituksenmukaisia reaktioita**

- paniikkia/lamaannusta esiintyy onnettomuustyyppistä riippuen yleensä noin 10-20 %

Sokkivaiheen hyödyt

- Varmistaa toimintakyvyn säilymisen eli sillä hetkellä tarkoituksenmukaisin elämää ylläpitävä voima varmistuu.
- Suojaa mieltä sellaiselta tiedolta, jota se ei vielä pysty vastaanottamaan.
- Tallentaa muistiin myöhemmin tarvittavaa tietoa ja vaikutelmia.
- Kun tilanne on ohi, purkava prosessointi pääsee avautumaan.

Normaalit reaktiot kriittisten äkkitilanteiden yhteydessä

Reaktiovaihe ilmenee

- **Mielen reaktioina**
 - voimakkaita, vaihtelevia tunteita (esimerkiksi itkuisuus, helpotus, että elää, pelko ja ahdistus, syyllisyys ja syyttely)
 - muisti- ja keskittymisvaikeuksia (esimerkiksi mieleen tunkeutuvat muistot, ajatuksen katkeilu, levottomuus, hajanainen olo)
- **Kehon reaktioina**
 - esimerkiksi vapina, sydämen tykytys, pahoinvointi, väsymys ja univaikeudet
- **Arki häiriintyy – suhde omaan itseensä ja ympäristöön koetuksella**
 - Kokemus voi nostaa esiin myös vanhaan järkytykseen kuuluvia reaktioita.

Reaktiovaiheen hyödyt

- Tunteet lähtevät elämään vasta, kun välitön vaara on ohi.
- Mieli alkaa avautua sille, mitä todella on tapahtunut ja mikä sen merkitys on omalle elämälle.

Normaalit reaktiot kriittisten äkkitilanteiden yhteydessä

Työstämis- ja käsittelyvaihe

ilmenee

- Prosessointi on usein edellisiä vaiheita sisäisempää ja eleettömämpää.

Työstämis- ja käsittelyvaiheen

hyödyt

- tilaa pelkojen ja traumojen läpikäymiseen
- entisestä luopuminen, sureminen – katse tulevaan

Uudelleen suuntautumisvaihe

- Järkyttävien ja epätavallisen voimakkaiden tilanteiden aiheuttamat reaktiot lievittyvät ajan myötä, vaikka ne saattavat ilmetä uudelleen pitkänkin ajan kuluttua.
- Reagoimalla työstämme kokemusta mielessämme ja vähitellen alkaa toipuminen. Uudelleen asennoitumisen vaihe alkaa, kun kriisistä on päästy yli ja tapahtuneen hyväksyminen on alkanut. Hyväksynnän, luopumisen ja surun kautta avautuu tilaa uudelle ja selviytymisen vaihe alkaa. Elämä jatkuu järkyttävästä kokemuksesta huolimatta.

Henkinen ensiapu

Katso, kuuntele, yhdistä

Katso

Auttaja havainnoi...

- mitä on tapahtunut ja mitä parhaillaan tapahtuu
- kuka tarvitsee apua
- turvallisuusriskejä
- fyysisiä vammoja
- välittömät perustarpeet ja käytännön tarpeet
- tunnereaktioita
- auttajan omaa roolia

Kuuntele

Auttaja...

- lähestyy autettavaa
- esittelee itsensä
- huomioi ja kuuntelee aktiivisesti
- hyväksyy toisten tunteet
- rauhoittelee hätäantynyttä henkilöä
- tiedustelee tarpeita ja huolia
- auttaa ihmisiä löytämään ratkaisuja tarpeisiin ja ongelmiin

Yhdistä

Auttaja auttaa...

- tiedonhankinnassa
- läheisten ja sosiaalisen tuen etsimisessä
- käytännön asioiden selvittämisessä
- palveluiden ja muun avun piiriin pääsyssä

Suositteluja toimintatapoja inhimillisen kärsimyksen lieventämiseksi ja sopeutumiskyvyn (resilienssin) lisäämiseksi

- Voimakkaiden fyysisten ja psyykkisten stressivasteiden sekä ylivireyden rahoittaminen, voimakkaimmin oireileville yksilöllisesti tarjottuna
- Inhimillisen ja tunteilemattoman kontaktin, kuuntelun ja läsnäolon tarjoaminen
- Fyysisistä ja psyykkisistä perustarpeista huolehtiminen, turvallisuuden turvaaminen
- Käytännön asioiden selvittely, neuvonta ja tuen tarjoaminen
- Kontaktin palauttaminen läheisiin ja perheeseen, tukiverkoston varmistaminen, yhteisön tuen piiriin ohjaaminen, yksilön ja yhteisön pystyvyyden tunteen parantaminen.
- Realistisen toivon ylläpitäminen.
- Tiedon antaminen mahdollisista reaktioista ja luonnollisten selviytymiskeinojen tukeminen.
- Tarvittaessa ohjaaminen muihin tukipalveluihin, erityisten haavoittuvaisten tunnistaminen, seurannan varmistaminen

Vältä auttamistilanteessa

- Neuvominen
- Kyseenalaistaminen
- Lohduttaminen – fraasit
- Itsestä puhuminen
- Kehuskelu
- Tarinankerronta
- Menneiden kaivelu
- Sankarikompleksi
- Moralisointi

Psykoedukaatio

Psykoedukaatio on osa henkistä ensiapua.

Psykoedukaatio antaa tietoa normaaleista reaktioista.

- Miten autan itseäni
- Miten autan muita
 - Lapset
 - Vanhukset
 - Erityisryhmät

Lasten suojelu ja lapsiystävällinen tila

Lapsiystävälliset tilat (Child Friendly Spaces, CFS) ovat lasten oikeuksiin perustuva toimintatapa, jolla tuetaan lasten hyvinvointia. Lapsiystävälliset tilat suojaavat lapsia tarjoamalla valvottua toimintaa turvallisessa paikassa, lisäämällä tietoa lapsia uhkaavista riskeistä sekä kannustamalla yhteisöjä luomaan turvallisia ympäristöjä.

Lapsiystävälliset tilat tarjoavat onnettomuuksista, siirtolaiskriiseistä tai aseellisista konflikteista kärsiville lapsille turvallisen ympäristön, jossa heille voidaan tarjota toimintaa, kuten pelejä, leikkejä, opetusta, henkistä tukea, sekä tietoa palveluista ja muusta saatavilla olevasta tuesta.

- Lapsiystävällisiin tiloihin ovat tervetulleita lapset vanhempineen. Lapsiystävällisessä tilassa on mahdollisuus leikkiin ja yhdessäoloon muiden lasten ja aikuisten kanssa. Toiminnan tarkoituksena on lasten taitojen kehittyminen, luottamuksen ja turvallisuuden tunteen syntymisen edistäminen.
- Lapsiystävällisessä tilassa lapset saavat:
 - olla lapsia turvallisten ja luotettavien aikuisten seurassa
 - leikkiä, toimia ja tehdä muita lapsille ominaisia asioita
 - oppia uusia asioita
 - tutustua toisiin lapsiin ja toimia yhdessä
- Pidempi aikaisissa tiloissa myös teini-ikäisten tarpeiden huomioiminen
- Mikäli yhteistä kieltä ei ole, voi kommunikointia helpottaa kuvakommunikointikortit: <https://papunet.net/teemat/kvakommunikointi>

Kuva: Pixabay

Lisätietoa: Pelastakaa Lapset – Lapsiystävällinen tila, vapaaehtoisen perehdytysopas:
https://issuu.com/pelastakaalapset/docs/lyt_perehdytysopas_vapaaehtoisille_2019

Lastensuojelu ja lapsiystävällinen tila

- Lapsille turvallisen toimintaympäristön varmistamiseksi toiminta tulee järjestää niin, etteivät vapaaehtoiset toimi yksin lasten (alle 18v) kanssa. Lasten turvallisuuteen liittyviin kysymyksiin täytyy olla nimettynä vastuuhenkilö. Kaikkiin epäilyksiin tulee suhtautua vakavasti ja puuttua väärinkäytöksiin nopeasti.
- Vapaaehtoisen rikostausta tulee selvittää, jos vapaaehtoinen toimii tehtävässä, joka edellyttää toimimista yksin lasten kanssa. Lisätietoja ja ohjeet selvityksen tekemiseen:
<https://rednet.punainenristi.fi/rikostaustanselvittaminen>

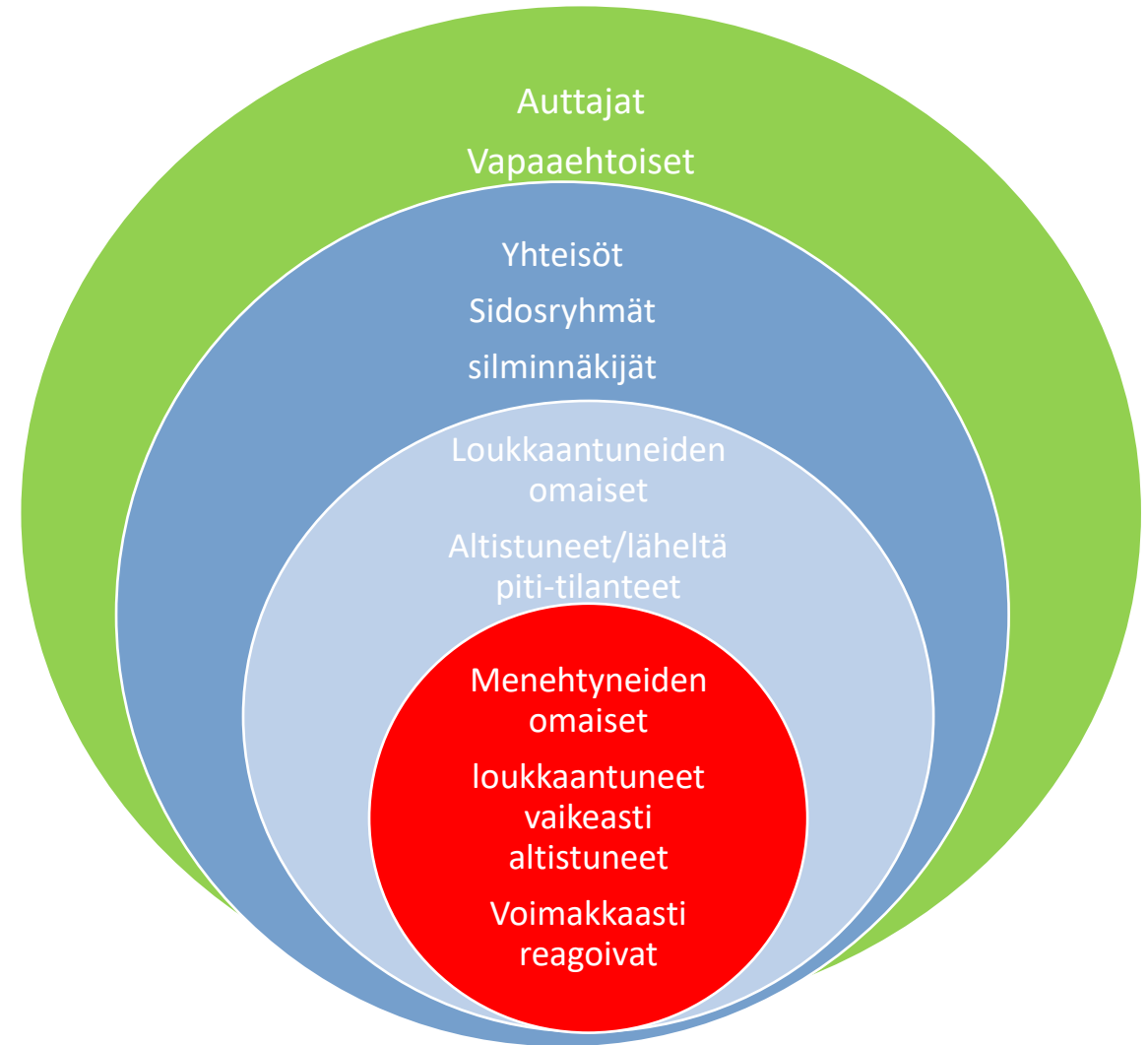

Lisätietoja Lastensuojelu

<https://rednet.punainenristi.fi/nod/e/38393>

Psykososiaalisen tuen triage – altistumisen vakavuuden arviointi

- 1) Menehtyneiden omaiset ja vakavasti altistuneet
- 2) Voimakkaasti reagoivien rauhoittelu> vakauttaminen
- 3) Loukkaantuneet ja heidän omaisensa
- 4) Läheltä piti tilanteessa olleet
- 5) Lievemmin altistuneet ja silminnäkijät
- 6) Menehtyneiden ”muut verkostot”>avun organisointi esim. työyhteisöt >työterveyshuolto
- 7) AUTTAJAT / vapaaehtoiset

Taulukko 1. Koulusurmille altistumisen vakavuuden arvioinnissa käytetty kuusiportainen luokittelu.

Ei altistumista	vertailukoulun oppilas tai opiskelija, joka ei menettänyt tuntemaansa/ itselleen merkittävää henkilöä
Vähäinen tai lievä	oppilas tai opiskelija, joka ei ollut koulussa tapahtuma-aikaan ja ei menettänyt itselleen merkittävää henkilöä
Kohtalainen	oli koulussa, ei suoraan todistanut tapahtumia, ei joutunut piileskelemään, mutta evakuoitui omatoimisesti tai ohjeistettuna, ei ollut kontaktissa ampujaan, ei menettänyt itselleen merkittävää henkilöä
Huomattava	joutui toimimaan, ettei joutunut hengenvaaraan tai joutui piileskelemään tai näki ammutun tai menetti tutun/tuttuja
Vakava	oli lähellä hengenvaaraa tai näki toisen tulevan aseella uhatuksi tai menetti ystävän/ystäviä
Äärimmäinen	joutui itse välittömään hengenvaaraan tai näki toisen ihmisen tulevan ammutuksi tai menetti perheenjäsenen

Eettiset ongelmat auttamistilanteissa

Miten toimia ja kenen puoleen kääntyä, jos törmäätte kentällä korruptioon tai seksuaaliseen hyväksikäyttöön tai häirintään tai jos tiimin sisällä on riitaa.

- Miten toimitte tilanteessa?
- Keneltä voitte pyytää neuvoa?
- Mistä Punaisen Ristin ohjeista ja toimintalinjauksista on apua tilanteessa?

RedNet: <https://rednet.punainenristi.fi/turvallisuus>

- Eettiset ohjeet
- Väärinkäytösilmoituksen tekeminen
- Lasten kanssa toimivien vapaaehtoisten rikostaustan selvittäminen

Auttajan hyvinvointi

- Syö
- Nuku
- Liiku
- Pidä riittävästi taukoja
- Osallistu purkukeskusteluun
- Käykää auttamistilanne läpi ryhmässä
 - Vertaistuen mahdollisuus
 - Kokonaistilanteen hahmottaminen
 - Muilta oppiminen

EvRe - Evacuation Ready

EvRe – Evacuation Ready

- Evacuation Ready (EvRe) on ECHO:n (The European Commission's Humanitarian aid and Civil Protection department) rahoittama kaksivuotinen projekti yhdessä Punaisen Ristin kansallisten yhdistysten (Viro, Latvia, Liettua) kanssa
- Keskittyy yhteisten toimintamallien luomiseen kansainvälisen avun vastaanotossa ja evakuointikeskustoimintojen kehittämiseen rajat ylittävissä onnettomuustilanteissa.
- Projekti vahvistaa Punaisen Ristin kansallisten yhdistysten roolia viranomaisia tukevana organisaationa.
- 1.1.2022-31.12.2023

Lisätietoa

- Henkisen tuen esitteet eri kielillä:
- <https://www.punainenristi.fi/hae-apua-ja-tukea/henkinen-ensiapu/>
- Henkisen ensiavun opas:
- <https://rednet.punainenristi.fi/system/files/branch/Henkisen%20ensiavun%20opas.pdf>
- Purkuohjeistus ym. Henkisen tuen materiaalia löytyy, materiaalia myös ruotsiksi:
<https://rednet.punainenristi.fi/henkinentuuki>
- Ukrainan konflikti – henkisen tuen webinaareja ja podcast:
<https://rednet.punainenristi.fi/node/64378>

Kuva: Anna-Katri Hänninen, Suomen Punainen Risti

Punainen Risti
Röda Korset

Kiitos!

